

**ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ
ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ**

Нестабільність політичної ситуації та світова фінансова криза в Україні зумовили загострення конкуренції на внутрішньому ринку агропромислової продукції, внаслідок чого постала проблема її просування, в тому числі цукру, не лише на зовнішній, а й на внутрішній ринок. Також, залишається невирішеною низка інших питань у діяльності цукрової галузі: зниження комерційного інтересу до виробництва цукросировини, сезонність обсягів збуту і цін на цукор, низький рівень його реалізації через біржовий ринок, переважання давальницької форми розрахунків із сільськогосподарськими підприємствами тощо.

Цукробурякова галузь, як важлива складова агропромислового комплексу Вінницької області, на початкових етапах ринкових трансформацій у країні зазнала значних економічних втрат у сировинній і переробній ланках цукровиробництва, насамперед через розбалансованість економічних і виробничо-технологічних зв'язків між ними. Частина переробних підприємств втратила свою ринкову вартість, перетворилась на об'єкти перепродажу і зрештою – ліквідації. Таким чином нині цукробурякова галузь досліджуваного регіону належить до переліку галузей АПК, які не подолали впродовж майже двох десятиріч важкий рубіж між адміністративною і ринковою економікою.

Проблеми формування й ефективного функціонування вітчизняного ринку цукру висвітлені у наукових працях О.С. Зайця, О.М. Шпичака, П.Т. Саблука, В.І. Бойка, М.Ю. Коденської, С.А. Стасіневич, Є.В. Імаса, О.М. Варченко, П.Г. Борисюка, В.Д. Слюсаря та ін.

Аналіз впливу статусу членства України в СОТ на подальший розвиток цукробурякової галузі проводили А.В. Фурса, І.М. Павлик. Поглиблену увагу вивченню особливостей діяльності цукрових заводів приділяють зарубіжні економісти, зокрема А. Зельднер, Р. Нуждін, А. Полозова, І. Ушачов, М. Трейсі.

Метою статті є обґрунтування теоретичних, методичних і організаційних засад функціонування ринку цукру, оцінка інвестиційної привабливості даної галузі, виявлення тенденцій розвитку цукробурякової галузі у Вінницькому регіоні.

Дослідження сучасних тенденцій розвитку буряківництва в регіоні показали, що економічний інтерес сільськогосподарських підприємств до вирощування цукрових буряків зменшується. Це зумовлено, передусім, високою собівартістю виробництва цієї технічної культури. Внаслідок збитковості виробництва відбувається переорієнтація переважної більшості господарств на інші галузі рослинництва.

Оцінюючи статистичні дані за 2011р. [4] можемо зробити висновок, що за результатами діяльності цукрових заводів Вінницька область посіла перше місце в Україні за обсягами виробленого цукру.

Відповідно до показників роботи цукрових заводів у минулому році було вироблено 205,5 тис. тонн цукру, що становить 16,2% від загального показника. Більшість із діючих цукрових заводів у 2011 році були забезпечені власною сировиною для виробництва цукру. Так, із загальної площі посіву цукрових буряків власні площі цукрозаводів склали понад 79,8%. Найвища цукристість становила у таких цукрозаводах, як Крижопільський – 20,1%, Гайсинський – 18,6%, Жданівський – 17,1% та Юзефо-Миколаївський – 17,2%, а найнижча була на Іллінецькому цукровому заводі.

Цукрова галузь є однією з найперспективніших не лише у Вінницькому регіоні, але й в країні загалом, тому на перспективу доцільним є проведення аналізу інвестиційної політики підприємств цукрової галузі та пошук резервів підвищення інвестиційної привабливості даних суб'єктів господарювання.

Фінансовий стан підприємства є основою, ґрунтуючись на якій, здійснюється оцінка його інвестиційної привабливості. Згідно Методики Кабінету Міністрів України про оцінку інвестиційної привабливості галузі №22 від 23.02.98 [2], виділяють такі показники, на основі яких характеризують інвестиційну привабливість: важливість галузі; характеристика споживання продукції; рівень державного втручання; соціальна роль галузі; фінансові умови роботи.

Для того, щоб виділити основні пропозиції щодо покращення фінансового стану підприємств цукрової галузі регіону, проведемо оцінку галузі відповідно до вище згаданої методики, взявши за

об'єкт дослідження ТОВ «ПК «Зоря Поділля», ПрАТ «Прилукуктваринмаш-Холдінг» та ТОВ «Моївський цукор».

Щодо важливості цукрової галузі у Вінницькому регіоні та Україні загалом, то можна сказати, що так склалося, що наша країна традиційно належить до цукрових держав світу. Це зумовлено досить сприятливими ґрунтово-кліматичними та економічними умовами для розвитку буряківництва й виробництва цукру. На даному етапі розвитку галузі існує істотний недостача багатьох ресурсів, необхідних для розвитку української цукрової промисловості. Це, насамперед, капітал, енергія та добрива. Така ситуація призвела до руйнування системи оптової торгівлі цукром, втрати зовнішніх ринків збуту, бартеризації розрахунків на матеріально-технічні ресурси і цукор, реалізація цукру здійснюється за цінами нижче собівартості. Все це стало причиною того, що цукрова галузь із експортної перетворилась на галузь, що не може в повному обсязі задовольнити внутрішні потреби в цукрі.

Якщо говорити про рівень споживання цукру, то на даному етапі він знизився. Це можна пояснити, тим що протягом останніх двох років значно зросли ціни на даний продукт, що автоматично знизило попит та обсяги продажу. Незважаючи на це, в регіоні успішно функціонує близько 20 цукрових заводів, що являються конкурентами на ринку. Вінниччина завжди була лідером по виготовленню та продажу цукру в Україні, на даний час вона перебуває на другому місці. Така ситуація пояснюється тим, що в регіоні велика кількість підприємств важко пережили фінансову кризу, а також велика доля тих суб'єктів господарювання, що відновлюються після банкрутства.

Держава має великий вплив на дану галузь в Україні. У зв'язку з тим що нині дана галузь переживає не найкращі часи, поширення набули надання пільгових кредитів та виплата дотацій. Також змінюється законодавча база, наприклад, прийняття нового податкового кодексу, що дозволяє даній галузі функціонувати на пільгових умовах.

Щодо соціальної ролі даної галузі, то вона відіграє дуже важливу роль. Більше третини працездатного населення даного регіону зайнята у цукровій галузі. Середній річний фонд оплати праці по галузі у Вінницькому регіоні складає 204 млн. грн.. Щодо екологічного забезпечення діяльності підприємств, то ними дотримуються всі вимоги законодавчих актів. Але враховуючи специфіку переробки цукрового буряка, все таки існує велика кількість шкідливих речовин, що викидаються в атмосферу.

Аналізуючи дані попереднього розділу, можемо сказати про те, що фінансовий стан підприємств галузі перебуває на задовільному рівні, але це є доволі позитивним показником, враховуючи світову фінансову кризу, в умовах якої розвивається та функціонує дана галузь.

Якщо ж загалом, на основі проведеної оцінки інвестиційної привабливості ТОВ «ПК «Зоря Поділля», ПрАТ «Прилукуктваринмаш-Холдінг» та ТОВ «Моївський цукор», можна зробити висновок про те, що ці підприємства можуть розцінюватися, як привабливі інвестиційні об'єкти, враховуючи перспективи розвитку цукрової галузі в регіоні.

Основними проблемами, що були виявлені в ході дослідження, та притаманні ТОВ «ПК «Зоря Поділля», ПрАТ «Прилукуктваринмаш-Холдінг» та ТОВ «Моївський цукор» є:

неефективне використання основних засобів підприємства, що прослідковується при оцінці показників фондовіддачі;

відсутність належного рівня ліквідності та фінансової стійкості підприємств;

використання морально та фізично застарілого обладнання;

висока відносна частка залученого капіталу у загальній структурі капіталу підприємства.

В цілому оцінка інвестиційної привабливості цукрової галузі Вінницького регіону показала не лише позитивні сторони діяльності підприємств, але й виявила ряд недоліків, які потрібно усунути для забезпечення стабільного розвитку підприємств даної галузі.

Література

1. Закон України № 758-XIV «Про державне регулювання виробництва та збуту цукру» від 17 червня 1999 р.
2. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій [Електронний ресурс]: [затв. Наказом Агентства з питань запобігання банкрутству № 22 від 23.11.1998 р.]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.
3. Бондар В. Ринок цукру в Україні в контексті функціонування світових цукрових ринків / В. Бондар, А. Задворний // Економіка України. – 2011. – №7. – С. 61-65.
4. Статистичний збірник: Вінниччина у цифрах: у 2010 році / [Головне управління Статистики у Вінницькій області] – 2011. – 164с.